

Structural Relationships between Attachment Styles and Marital Satisfaction with the Mediation of Loneliness

Leili Tardast¹, Vahid Ahmadi², Shahram Mami³, Arash Nademi⁴

1- PhD student in general psychology, Department of Psychology, Ilam Branch, Islamic Azad University, Ilam, Iran.

2- Assistant Professor, Department of Psychology, Ilam Branch, Islamic Azad University, Ilam, Iran. (Corresponding author). Email: vahid_ahmadi20@yahoo.com.

3- Assistant Professor, Department of Psychology, Ilam Branch, Islamic Azad University, Ilam, Iran.

4- Assistant Professor, Department of Statistics, Ilam Branch, Islamic Azad University, Ilam, Iran.

Received:27/03/2023

Accepted:04/09/2023

Abstract

Introduction: Identifying related and influencing factors on marital satisfaction is of particular necessity and importance. It seems that attachment styles and loneliness are among the factors affecting marital satisfaction.

Aim: The present study aimed to determine the structural relationships between attachment styles and marital satisfaction with the mediation of loneliness.

Methods: The research method was descriptive-correlational and the statistical population of this study included all women and men who were referred to family counseling centers in Ilam City in 2019 with complaints of marital problems of which 320 people were selected by convenience sampling method. To collect data Adult Attachment Questionnaire by Simpson (1990), ENRICH Marital Satisfaction Scale (1993) and The University of California Loneliness Scale (1996) were used. The collected data were analyzed in SPSS .24 and Amos. 24.

Results: In the present study, the results showed that loneliness and marital satisfaction had a negative and significant relationship ($\beta=-.258$, $P=.001$). Avoidant attachment ($\beta=-.189$, $P=.001$) and anxious attachment ($\beta=-.138$, $P=.001$) and marital satisfaction had a negative and significant relationship. Loneliness in the relationship between secure attachment ($\beta=.149$, $P=.001$), anxiety ($\beta=-.043$, $P=.048$) and avoidance ($\beta=-.140$, $P=.001$) and marital satisfaction had a mediating role.

Conclusion: The results showed that loneliness mediates the relationship between secure, anxious and avoidant attachment and marital satisfaction. Therefore, it is suggested that couples and family therapists, in counseling and couple therapy, to increase marital satisfaction, should also pay attention to people's attachment styles manifestations and feelings of loneliness caused by it.

Keywords: attachment, loneliness, marital, satisfaction

Tardast L, Ahmadi V, Mami S, Nademi A. Structural Relationships between Attachment Styles and Marital Satisfaction with the Mediation of Loneliness. Shenakht Journal of Psychology and Psychiatry 2024; 11 (3) : 16-28
URL: <http://shenakht.muk.ac.ir/article-1-2001-fa.html>

Copyright © 2018 the Author (s). Published by Kurdistan University of Medical Sciences. This is an open access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution-Non Commercial License 4.0 (CCBY-NC), where it is permissible to download, share, remix, transform, and buildup the work provided it is properly cited. The work cannot be used commercially without permission from the journal.

روابط ساختاری بین سبک‌های دلبستگی و رضایت زناشویی با میانجیگری تنهایی

لیلی تردست^۱، وحید احمدی^۲، شهرام مامی^۳، آرش نادمی^۴

۱. دانشجوی دکتری روانشناسی عمومی، گروه روانشناسی، واحد ایلام، دانشگاه آزاد اسلامی، ایلام، ایران.

۲. استادیار، گروه روانشناسی، واحد ایلام، دانشگاه آزاد اسلامی، ایلام، ایران. (نویسنده مسئول)، ایمیل: vahid_ahmadi20@yahoo.com

۳. استادیار، گروه روانشناسی، واحد ایلام، دانشگاه آزاد اسلامی، ایلام، ایران.

۴. استادیار، گروه آمار، واحد ایلام، دانشگاه آزاد اسلامی، ایلام، ایران.

تاریخ پذیرش مقاله: ۱۴۰۲/۰۶/۱۳

تاریخ دریافت مقاله: ۱۴۰۲/۰۱/۰۷

چکیده

مقدمه: شناسایی عوامل مرتبط و تأثیرگذار بر رضایت زناشویی از ضرورت و اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. به نظر می‌رسد سبک‌های دلبستگی و تنهایی از جمله عوامل مؤثر بر رضایت زناشویی هستند.

هدف: هدف پژوهش حاضر بررسی روابط ساختاری بین سبک‌های دلبستگی و رضایت زناشویی با میانجیگری تنهایی بود.

روش: روش پژوهش توصیفی-همبستگی و جامعه آماری پژوهش حاضر شامل تمامی زنان و مردان مراجعه کننده با شکایت مشکلات زناشویی به مراکز مشاوره خانواده در شهر ایلام در سال ۱۳۹۹ بودند که ۳۲۰ نفر به روش نمونه‌گیری در دسترس انتخاب شدند. برای جمع‌آوری داده‌ها از پرسشنامه دلبستگی بزرگسلان سیمپسون (۱۹۹۰)، مقیاس رضایت زناشویی انریچ (۱۹۹۳) و مقیاس تنهایی دانشگاه کالیفرنیا (۱۹۹۶) استفاده شد. تحلیل داده‌های جمع‌آوری شده در نرم افزارهای اس پی اس نسخه ۲۴ و آموس نسخه ۲۴ انجام شد.

یافته‌ها: در پژوهش حاضر نتایج نشان داد تنهایی و رضایت زناشویی رابطه منفی و معنادار داشت ($\beta = -0.258$, $P = 0.001$). دلبستگی اجتنابی ($\beta = -0.189$, $P = 0.001$) و دلبستگی اضطرابی ($\beta = -0.138$, $P = 0.001$) و رضایت زناشویی رابطه منفی و معنادار داشتند. تنهایی در رابطه بین دلبستگی ایمن ($\beta = 0.149$, $P = 0.001$)، اضطرابی ($\beta = -0.043$, $P = 0.048$) و اجتنابی ($\beta = -0.140$, $P = 0.001$) و رضایت زناشویی نقش میانجیگر دارد.

نتیجه‌گیری: نتایج نشان داد تنهایی رابطه بین دلبستگی ایمن، اضطرابی و اجتنابی و رضایت زناشویی را میانجیگری می‌کند. به متخصصان زوج درمانگر و خانواده درمانگر پیشنهاد می‌شود، در مشاوره و زوج درمانی جهت افزایش رضایت زناشویی، بر تظاهرات سبک‌های دلبستگی افراد و احساس تنهایی ناشی از آن نیز توجه کنند.

کلیدواژه‌ها: تنهایی، رضایت، زناشویی، دلبستگی

مقدمه

می‌گذارد. ازدواج یکی از مهم‌ترین عوامل محافظت‌کننده بهزیستی ذهنی افراد است. برای بسیاری از افراد، روابط آن‌ها با همسر یا شریک زندگی، از جمله مهم‌ترین روابط میان فردی در طول زندگی‌شان است؛ بنابراین، کیفیت این روابط احتمالاً عامل مهمی در سلامت روانی افراد است. به چندین دلیل کیفیت این روابط و سلامت روانی افراد با یکدیگر مرتبط هستند. مشکلات در روابط میان فردی به‌ویژه مشکلات با شدت زیاد و یا مزمن، تنش‌زا هستند (آفتاب و همکاران، ۲۰۱۴)؛ بنابراین، شناسایی عوامل مرتبط و تأثیرگذار بر رضایت زناشویی از ضرورت و اهمیت ویژه‌ای برخوردار است.

از مهم‌ترین عواملی که موجب بروز نارضایتی و مشکلات ارتباطی و ارتباط نادرست و ناخرسند در زندگی زوجین می‌شود می‌توان به سبک‌های دلبستگی اشاره نمود که نتیجه آن فقدان مهارت‌های ارتباطی مناسب برای برقراری ارتباط سالم، صحیح و صمیمانه آن‌ها است (غفوریان محبی و کربلایی محمد میگونی، ۲۰۱۹). اصطلاح سبک‌های دلبستگی بزرگسالان به مجموعه‌ای از اطلاعات، انتظارات و نایمنی‌ها اشاره دارد که افراد در مورد خود و روابط نزدیک دارند (فرالی و رویسن^۵، ۲۰۱۹) و الگوهای بین فردی مشترک، سبک-های تنظیم عواطف و تجربه «خود» در رابطه با دیگران را شکل می‌دهد (تاسکا و بالفور^۶، ۲۰۱۴). طبق نظریه دلبستگی، تعامل‌های اولیه کودک با مراقب به گسترش بازنمایی‌های شناختی یا «الگوهای مؤثر درونی»^۷ در مورد

ازدواج^۱ معمولاً به عنوان یک رابطه‌ی نسبتاً پایدار میان زن و مرد با عنوان زن و شوهر که با یک پیوند مذهبی، اجتماعی و حقوقی که ایجادکننده‌ی تعهدات متقابل بین زوج است، شناخته می‌شود (جهان^۲ و همکاران، ۲۰۱۷). امروزه کیفیت روابط زناشویی یکی از مفاهیمی است که به طور وسیع در مطالعات خانواده و زناشویی مورد استفاده قرار می‌گیرد (باقری کبودکلا و همکاران، ۲۰۲۴). اکثر مردم در طول زندگی خود ازدواج می‌کنند و درصدد آن هستند که ازدواج آن‌ها از رضایت زناشویی^۳ برخوردار باشد. زمانی که ازدواج‌ها پایدار و رضایت‌بخش باشد، همسران به‌طور کلی سالم‌تر و شادتر هستند و عمر طولانی‌تری دارند. شادکامی زناشویی به انتخاب همسر بستگی دارد و انتخاب ایده آل به این معناست که خلق و خوی همسر با خود فرد همخوانی داشته باشد و از نظر عاطفی با او سازگار باشد. سازگاری زناشویی به عنوان یک مفهوم ذهنی، شاخص مهمی از کیفیت زندگی است و یک وضعیت منعکس‌کننده هزینه‌ها و منافع ادراک شده افراد از ازدواج است؛ به این صورت که افراد زمانی از ازدواج راضی هستند که احساس کنند مزایا بر هزینه‌ها بیشتر است (زانگ و لیانگ^۴، ۲۰۲۳).

رضایت زناشویی را می‌توان انطباق بین انتظارات فرد از زندگی زناشویی با تجربیات او در زندگی و یا به عبارتی دیگر، انطباق بین وضعیت موجود و وضعیت مورد انتظار تعریف کرد (عبدی و عسگری، ۲۰۲۱). رضایت زناشویی بر بسیاری از ابعاد زندگی فردی و اجتماعی تأثیر

1. marriage

2. Jahan, Y.

3. marital satisfaction

4. Zhang, C., & Liang, Y.

5. Fraley & Roisman

6. Tasca & Balfour

7. internal working models

موسوی و محرمی (۲۰۱۹) نتیجه گرفتند که افرادی که تنهایی^۱ بیشتری را تجربه می‌کنند؛ از رضایت زناشویی کمتری برخوردار می‌شوند و بر این اساس امکان خیانت زناشویی در این افراد بیشتر می‌شود. طبق نظر دادو و دبیری (۲۰۱۹) ازدواج به عنوان یک موقعیت اجتماعی، یکی از قوی‌ترین عوامل محافظت‌کننده در برابر تنهایی در بزرگسالان است. با این حال احساس تنهایی در افراد متأهل نیز امری متداول است؛ بنابراین کیفیت ازدواج امری تعیین‌کننده خواهد بود که ازدواج محافظت‌کننده است یا برعکس ایجادکننده تنهایی است و تنهایی به نوبه خود بر میزان رضایت زناشویی که افراد تجربه می‌کنند، تأثیر می‌گذارد. در همین راستا، در پژوهش پاک خصال و همکاران (۲۰۲۰) نتایج نشان داد عدم حمایت عاطفی از سوی همسر و احساس تنهایی و عدم رضایت از زندگی زناشویی منجر به کاهش ارتباطات همسران در خانواده و نهایتاً تعارض‌های زناشویی می‌شود. علاوه بر این پژوهش‌ها نشان داده‌اند که سبک‌های دلبستگی از جمله عوامل اثرگذار بر احساس تنهایی افراد هستند. به عنوان مثال سلیمی و جوکار (۲۰۱۲) نشان دادند دلبستگی، هم به طور مستقیم و هم به واسطه عوامل شخصیتی خود انتقادی و وابستگی، پیش‌بینی‌کننده منفی و معنی‌دار احساس تنهایی است.

با در نظر گرفتن نقشی که روابط زناشویی می‌تواند بر مفهوم بهداشت روانی داشته باشد شناسایی عوامل مؤثر در ثبات و رضایتمندی زناشویی، اقدام مهمی در حیطه روابط زوج به شمار می‌آید. پژوهش‌های موجود حاکی از رابطه سبک‌های دلبستگی و تنهایی با رضایت زناشویی است و مروری بر پژوهش‌ها نشان می‌دهد که سبک‌های

خود و دیگران منجر می‌شود که به عنوان یک راهنما برای ارزیابی رفتارهای خود و انتظار از دیگران در روابط نزدیک کمک می‌کند (مارکاند - ریلی^۱، ۲۰۱۲). مختل شدن حس ایمنی دلبستگی به دو سبک دلبستگی اضطرابی^۲ (اشتیاق به صمیمیت و ترس از طرد و رها شدن توسط همسر) و دلبستگی اجتنابی^۳ (باورهایی مبتنی بر بی‌اعتمادی و عدم وابستگی به همسر) منجر می‌شود که عامل خطری برای مشکلات هیجانی هستند (اوورال^۴، ۲۰۱۹؛ میکولینسر و شاور^۵، ۲۰۱۹). در طول زندگی، افراد در پیوستاری از سبک‌های دلبستگی حرکت می‌کنند (ریس^۶، ۲۰۰۷) و برای انطباق با روابط بین فردی متنوعی که تجربه می‌کنند، می‌توانند سبک‌های دلبستگی ویژه هر رابطه را جداگانه اختیار کنند که به معنای تغییر در الگوهای مؤثر درونی یا طرح‌واره‌های روابط است. حتی اگر فردی روابط ایمنی را با والدینش پایه‌ریزی کند، تجربه کرده یا می‌کند؛ روابط با دیگران ممکن است منجر به حس ناایمنی در روابط ناآشنا و حتی رمانتیک شود (فرالی و رویسن، ۲۰۱۹). در همین راستا، نیک منش و همکاران (۲۰۲۳) در پژوهش خود نشان دادند رفتارهای دلبستگی خود و همسر می‌توانند رضایت زناشویی را پیش‌بینی کنند. زیانگ^۷ و همکاران (۲۰۲۲) در پژوهشی که بر روی نمونه‌ای شامل متأهلین چینی انجام شد، نشان دادند دلبستگی اجتنابی با حمایت همسر، گرایش به مقابله و رضایت زناشویی همبستگی منفی معناداری داشت.

1. Marchand-Reilly

2. attachment anxiety

3. attachment avoidance

4. Overall, N. C.

5. Mikulincer, M., & Shaver, P. R.

6. Rees, C.

7. Xiong, L.

8. loneliness

پس از هماهنگی و کسب مجوز از دانشگاه آزاد اسلامی واحد ایلام و مراکز مشاوره خانواده، از بین افرادی که دارای مشکلات زناشویی بودند و به مراکز مشاوره خانواده شهر ایلام مراجعه کردند، زنان و مردان داوطلبی که حاضر به همکاری بودند، انتخاب شدند و بعد از اینکه از اهداف پژوهش به طور کامل مطلع شدند، مشخصات آنها جهت معیارهای ورود به پژوهش و خروج از پژوهش بررسی شد و سپس رضایت آگاهانه کتبی از آنها کسب شد و بعد از بررسی مشخصات جمعیت شناختی، پرسشنامه‌ها آماده و در مراکز مشاوره خانواده در اختیار شرکت کنندگان قرار گرفت. تکمیل پرسشنامه-ها ۴۵ دقیقه زمان می‌برد. در این پژوهش اصول اخلاقی پژوهش از جمله رازداری، محرمانه ماندن و حریم خصوصی افراد رعایت خواهد شد و به شرکت کنندگان اطمینان داده شد که شرکت در پژوهش هیچ گونه آسیب احتمالی برای شرکت کنندگان نداشته است.

به منظور تجزیه و تحلیل داده‌ها روش‌های توصیفی و استنباطی به کار گرفته شد. در بخش توصیفی اطلاعات دموگرافیک و شاخص‌هایی چون میانگین و انحراف معیار ارائه می‌شود. در بخش آمار استنباطی پس از محاسبه ضریب همبستگی پیرسون و بررسی مفروضه‌های معادلات ساختاری از جمله نرمال^۱ بودن توزیع داده‌ها که با آماره‌های چولگی^۲، کشیدگی^۳ و فاصله مهلنوبایس^۴ وجود رابطه خطی^۵ که با استفاده از نمودار پراکندگی واریانس‌های استاندارد شده خطاها^۶ و عدم وجود رابطه همخطی^۷ که با آماره‌های ضریب تحمل^۱ و عامل تورم

دل بستگی نیز از جمله عوامل دخیل در حالات احساسی و هیجانی افراد نظیر احساس تنهایی هستند؛ با این حال، پژوهشی که به بررسی روابط ساختاری ویژگی‌های شخصیتی با رضایت زناشویی با میانجیگری دیگر عوامل روانی-هیجانی نظیر احساس تنهایی پرداخته باشد، یافت نشد و در این زمینه خلاء پژوهشی مشاهده می‌شود؛ بنابراین، هدف پژوهش حاضر تعیین روابط ساختاری بین سبک‌های دل بستگی و رضایت زناشویی با میانجیگری تنهایی بود.

روش

روش پژوهش توصیفی-همبستگی و جامعه آماری پژوهش حاضر شامل تمامی زنان و مردان مراجعه کننده با شکایت مشکلات زناشویی به مراکز مشاوره خانواده در شهر ایلام در سال ۱۳۹۹ بودند. در پژوهش حاضر با توجه به تعداد ۵ نشانگر شامل سبک‌های دل بستگی، تنهایی و رضایت زناشویی و در نظر گرفتن ۶۴ شرکت کننده به ازای هر نشانگر تعداد نمونه در مطالعه حاضر ۳۲۰ نفر برآورد شد که به روش نمونه‌گیری غیر تصادفی و در دسترس انتخاب شدند. معیارهای ورود به پژوهش دارا بودن حداقل پنج سال سابقه زندگی مشترک به دلیل اینکه زوجینی باید انتخاب می‌شدند که حداقل یک فرزند داشته باشند، شکایت اولیه مشکلات زناشویی در پرونده مراجعه کننده، داشتن حداقل یک فرزند و حداکثر سه فرزند، حداقل اختلاف سنی ۳ سال و حداکثر ۱۰ سال، حداقل مدرک دیپلم برای پاسخگویی به پرسشنامه‌ها و سن ۲۵ تا ۴۵ سال و معیارهای خروج از مطالعه شامل سابقه ابتلا به مشکلات روانی و دریافت روان‌درمانی و داروهای روان‌پزشکی، پرکردن ناقص پرسشنامه و منصرف شدن از شرکت در پژوهش بود.

1. normal

2. skewness

3. kurtosis

4. Mahalanobis distance

5. linearity

6. standardized residuals

7. collinearity

روایی همگرا «مقیاس رضایت زناشویی انریچ» بر روی نمونه‌ای شامل ۳۰۰ تن از مردم عادی شهر رفسنجان با «مقیاس رضایت زناشویی کانزاس»^۷ برابر با ۰/۴۰ و پایایی به روش همسانی درونی با محاسبه ضریب آلفای کرونباخ برای نمونه فوق ۰/۷۴ گزارش شد.

پرسشنامه دلبستگی بزرگسالان^۸: پرسشنامه دلبستگی بزرگسالان توسط سیمپسون در سال ۱۹۹۰ و بر اساس سه عبارت معروف هازن و شیور (۱۹۸۷) ساخته شده و شامل ۱۳ گویه است که در یک طیف لیکرت ۵ درجه‌ای (از کاملاً موافق تا کاملاً مخالف) نمره گذاری می‌شود. از این ۱۳ جمله، ۵ جمله برای ارزیابی سبک دلبستگی ایمن، ۴ جمله برای ارزیابی سبک دلبستگی اجتنابی و ۴ جمله برای ارزیابی دلبستگی مضطرب - دوسوگرا. شیوه نمره گذاری این پرسشنامه بر اساس مقیاس پنج درجه‌ای لیکرت است: کاملاً موافقم (۵)، موافقم (۴)، نظری ندارم (۳)، مخالفم (۲)، کاملاً مخالفم (۱)، دلبستگی ایمن: سؤالات ۱ و ۲ و ۴ و ۶ و ۱۲، دلبستگی مضطرب - دوسوگرا: سؤالات ۳ و ۸ و ۹ و ۱۱ و دلبستگی اجتنابی: سؤالات ۵ و ۷ و ۱۰ و ۱۳، سؤالات ۲ و ۶ از راست به چپ از ۱ تا ۵ نمره گذاری می‌شوند. (کاملاً موافقم (۱)، موافقم (۲)، نظری ندارم (۳)، مخالفم (۴)، کاملاً مخالفم (۵)). بقیه سؤالات از چپ به راست کاملاً مخالفم (۱) یا از راست به چپ کاملاً موافقم (۵). سیمپسون (۱۹۹۰) به منظور بررسی روایی این پرسشنامه از مقیاس «عشق رابین»^۹ (۱۹۷۰)، «مقیاس وابستگی»^{۱۰} و «مقیاس خود افشاگری»^{۱۱} استفاده کرده است؛ نتایج حاکی از اثبات روایی این پرسشنامه بوده است. برای مثال، ضریب

واریانس^۲ بررسی می‌شوند، برازش مدل ساختاری با استفاده از شاخص‌های برازش، برآورد بیشینه احتمال^۳ و ضرایب رگرسیون بتا^۴ و نرم افزارهای SPSS و AMOS مورد بررسی قرار گرفت.

ابزار

مقیاس رضایت زناشویی انریچ^۵: مقیاس رضایت زناشویی انریچ توسط فوئرز و اولسون^۶ در سال ۱۹۹۳ ساخته شده و شامل ۴۷ گویه است که ۱۲ مؤلفه «تحریف آرمانی» با عبارت‌های ۳، ۱۷، «رضایت زناشویی» با عبارت‌های ۱، ۲، ۶، ۱۴، ۲۷، ۳۴، «مسائل شخصیتی» با عبارت‌های ۴، ۲۲، ۴۰، «ارتباط» با عبارت‌های ۱۳، ۲۳، ۳۲، ۴۱، «حل تعارض» با عبارت‌های ۷، ۲۴، ۳۳، ۴۲، «مدیریت مالی» با عبارت‌های ۸، ۱۵، ۱۶، ۲۵، ۳۴، «فعالیت‌های اوقات فراغت» با عبارت‌های ۹، ۲۶، ۳۱، ۳۵، ۴۳، «روابط جنسی» با عبارت‌های ۱۰، ۳۶، ۴۴، «ازدواج و فرزندان» با عبارت‌های ۱۱، ۱۹، ۲۸، ۳۷، ۴۵، «بستگان و دوستان» با عبارت‌های ۲۰، ۲۹، ۳۸، ۴۶، «نقش‌های مساوات‌گرایانه» با عبارت‌های ۵، ۱۲، ۱۸، ۲۵، «جهت-گیری مذهبی» با عبارت‌های ۲۱، ۳۰، ۳۹، ۴۷ را در یک طیف ۵ درجه‌ای لیکرت از کاملاً مخالف = ۱، مخالف = ۲، نه موافق و نه مخالف = ۳، موافق = ۴ تا کاملاً موافق = ۵ مورد ارزیابی قرار می‌دهد. عبارت‌های شماره ۴، ۶، ۸، ۱۱، ۱۲، ۱۳، ۱۴، ۱۵، ۱۶، ۱۸، ۱۹، ۲۰، ۲۱، ۲۲، ۲۳، ۲۴، ۳۰، ۳۱، ۳۲، ۳۵، ۳۷، ۳۸، ۳۹، ۴۰، ۴۱، ۴۲، ۴۳، ۴۴، ۴۵، ۴۶ و ۴۷ به صورت معکوس نمره گذاری می‌شوند. در پژوهش عرب علیدوستی و همکاران (۲۰۱۵) روایی به روش

7. Kansas Marital Satisfaction Scale

8. Adult Attachment Questionnaire

9. rubins love scale

10. dependency scale

11. self- disclosure inventory

1. tolerance coefficient

2. variance inflation factor

3. Maximum Likelihood (ML)

4. Beta

5. ENRICH Marital Satisfaction Scale

6. Fowers, B. J., & Olson, D. H.

یافته‌ها

جدول ۱: توصیف شرکت‌کننده‌ها بر اساس سن

طبقه سنی	تعداد	درصد
۲۵ تا ۳۰ سال	۴۱	۱۲/۸۱
۳۱ تا ۳۵ سال	۶۰	۱۸/۷۵
۳۶ تا ۴۰ سال	۱۰۱	۳۱/۵۶
۴۱ تا ۴۵ سال	۱۱۷	۳۶/۵۷
کل	۳۲۰	۱۰۰/۰۰

جدول ۱ نشان می‌دهد نفر (۱۲/۸۱ درصد) از شرکت‌کنندگان در پژوهش در طبقه سنی ۲۵ تا ۳۰ سال، ۶۰ نفر (۱۸/۷۵ درصد) در طبقه سنی ۳۱ تا ۳۵ سال، ۱۰۱ نفر (۳۱/۵۶ درصد) در طبقه سنی ۳۶ تا ۴۰ سال، ۱۱۷ نفر (۳۶/۵۷ درصد) در طبقه سنی ۴۱ تا ۴۵ سال قرار داشتند. لازم به ذکر است میانگین سنی شرکت‌کنندگان، ۴۰/۶۷ و انحراف معیار آن ۹/۰۵ بود.

همبستگی بین مقیاس عشق رابین با سبک دلبستگی ایمن، اجتنابی و دوسوگرا - اضطرابی به ترتیب ۰/۲۲، ۰/۲۲- و ۰/۱۲- بود. ضریب همبستگی بین مقیاس وابستگی برشید و فی با سبک دلبستگی ایمن، اجتنابی و دوسوگرا - اضطرابی به ترتیب ۰/۲۶، ۰/۲۸- و ۰/۱۴- به دست آمد.

مقیاس تنهایی دانشگاه کالیفرنیا^۱: مقیاس تنهایی دانشگاه کالیفرنیا توسط راشل^۲ در سال ۱۹۹۶ ساخته شده و شامل ۲۰ عبارت است که ۳ مؤلفه عدم ارتباط خانواده^۳ و با عبارت‌های ۲، ۴، ۹، ۱۲، ۱۶ و ۱۸، عدم ارتباط با دوستان^۴ با عبارت‌های ۱، ۳، ۵، ۱۰، ۱۱، ۱۵ و ۱۹ و نشانه‌های تنهایی عاطفی^۵ با عبارت‌های ۶، ۷، ۸، ۱۲، ۱۳، ۱۴، ۱۷ و ۲۰ را در یک طیف لیکرت ۴ درجه‌ای از هرگز = ۱، به ندرت = ۲، گاهی = ۳ و همیشه = ۴ مورد ارزیابی قرار می‌دهد. عبارت‌های شماره ۱، ۵، ۶، ۹، ۱۰، ۱۵، ۱۶، ۱۹ و ۲۰ به صورت معکوس نمره‌گذاری می‌شوند. حداقل نمره در این ابزار ۲۰ و حداکثر نمره ۸۰ است. در این ابزار نمره ۲۰ تا ۴۰ تنهایی خفیف، ۴۱ تا ۶۰ تنهایی متوسط و ۶۱ تا ۸۰ تنهایی شدید را نشان می‌دهد. در پژوهش بحیرایی و همکاران (۲۰۰۶) برای این ابزار ضریب آلفای کرونباخ ۰/۸۸ و روایی همگرای این ابزار بر روی ۴۲۰ دانشجوی دانشگاه‌های شهر تهران با شاخص تنهایی^۶ برابر با ۰/۵۵ گزارش شد. در پژوهش نادری و همکاران (۲۰۱۵) برای این ابزار ضریب آلفای کرونباخ ۰/۷۹ و روایی همگرای این ابزار بر روی ۲۷۸ تن دانش‌آموز مقطع متوسطه استان گلستان با مقیاس خودپنداره راجرز^۷ برابر با ۰/۲۸ گزارش شد.

1. The University of California Loneliness Scale

2. Russell D. W.

3. lack of family communication

4. lack of communication with friends

5. emotional loneliness signs

6. Loneliness Index

7. Rogers Self-Concept Scale

جدول ۲: توصیف شرکت‌کننده‌ها بر اساس جنسیت

جنسیت	تعداد	درصد
مرد	۱۵۹	۴۸/۶۸
زن	۱۶۱	۵۱/۳۲
کل	۳۲۰	۱۰۰/۰۰

جدول ۲ نشان می‌دهد در پژوهش حاضر ۱۵۹ مرد (۴۸/۶۸ درصد) و ۱۶۱ زن (۵۱/۳۲ درصد) شرکت داشتند.

جدول ۳: ماتریس همبستگی سبک‌های دلبستگی، تنهایی و رضایت زناشویی

متغیرها	۱	۲	۳	۴	۵
۱. دلبستگی ایمن	-				
۲. دلبستگی اضطرابی	-۰/۶۲۰**	-			
۳. دلبستگی اجتنابی	-۰/۷۴۷**	۰/۶۱۹**	-		
۴. تنهایی	-۰/۲۴۱**	۰/۱۲۵*	۰/۶۳۱**	-	
۵. رضایت زناشویی	۰/۱۷۲**	-۰/۵۴۰**	-۰/۶۷۱**	-۰/۳۲۲**	-

* $P < 0.05$ ، ** $P < 0.01$

داشتند ($P < 0.01$). جدول ۳ همچنین نشان می‌دهد تنهایی و رضایت زناشویی همبستگی منفی و معنادار داشتند ($P < 0.01$).

جدول ۴ شاخص‌های برازندگی الگوی ساختاری بر اساس داده‌های استاندارد را نشان می‌دهد.

جدول ۳ نشان می‌دهد تنهایی و سبک‌های دلبستگی اضطرابی و اجتنابی همبستگی مثبت و تنهایی و سبک دلبستگی ایمن همبستگی منفی و معنادار داشتند ($P < 0.05$). جدول ۱ نشان می‌دهد رضایت زناشویی و سبک‌های دلبستگی اضطرابی و اجتنابی همبستگی منفی و رضایت زناشویی و سبک دلبستگی ایمن همبستگی مثبت

جدول ۴: شاخص‌های برازندگی الگوی ساختاری پژوهش

شاخص	مقدار
مجذور کای	۱۸۷/۲
مجذور کای هنجار شده	۱/۹۸۰
شاخص نکویی برازش	۰/۹۷۹
شاخص تعدیل شده برازندگی	۰/۹۴۳
شاخص برازندگی تطبیقی	۰/۹۶۲
ریشه خطای میانگین مجذورات تقریب	۰/۰۵۲

رضایت زناشویی با میانجیگری تنهایی با داده‌های گردآوری شده بود.

جدول ۴ نشان می‌دهد شاخص‌های برازندگی حاکی از برازش الگوی ساختاری روابط بین سبک‌های دلبستگی و

جدول ۵ ضرایب مسیر مستقیم و غیرمستقیم بین سبک- های دلبستگی، تنهایی و رضایت زناشویی را براساس برآورد اثر استاندارد و غیراستاندارد نشان می‌دهد.

جدول ۵: ضرایب مسیر مستقیم و غیرمستقیم

مقدار احتمال	برآورد استاندارد شده	خطای معیار	برآورد استاندارد نشده	متغیر
۰/۰۰۱	-۰/۲۵۸	۰/۰۶۰	-۰/۳۹۶	تنهایی - رضایت زناشویی
۰/۰۰۱	-۰/۵۷۸	۰/۰۰۶	-۰/۷۶۷	دلبستگی ایمن - تنهایی
۰/۰۱۱	۰/۱۶۷	۰/۰۸۶	۰/۱۱۹	دلبستگی اضطرابی - تنهایی
۰/۰۰۱	۰/۵۴۶	۰/۰۴۵	۰/۴۵۶	دلبستگی اجتنابی - تنهایی
۰/۳۳۰	۰/۰۱۸	۰/۰۴۱	۰/۰۳۷	دلبستگی ایمن - رضایت زناشویی
۰/۰۰۱	-۰/۱۸۹	۰/۰۶۲	-۰/۲۷۷	دلبستگی اجتنابی - رضایت زناشویی
۰/۰۰۲	-۰/۱۳۸	۰/۰۹۷	-۰/۳۰۴	دلبستگی اضطرابی - رضایت زناشویی
۰/۰۰۱	۰/۱۴۹	۰/۰۲۴	۰/۱۶۷	دلبستگی ایمن - تنهایی - رضایت زناشویی
۰/۰۴۸	-۰/۰۴۳	۰/۰۱۵	-۰/۰۱۰	دلبستگی اضطرابی - تنهایی - رضایت زناشویی
۰/۰۰۱	-۰/۱۴۰	۰/۰۳۶	-۰/۰۵۶	دلبستگی اجتنابی - تنهایی - رضایت زناشویی

میانجیگری می‌کند. این نتایج با نتایج حاصل از پژوهش- های نیک منش و همکاران (۲۰۲۳)؛ پاک خصال و همکاران (۲۰۲۰)؛ دادو و دبیری (۲۰۱۹)؛ سلیمی و جوکار (۲۰۱۲) و زیانگ و همکاران (۲۰۲۲) همسو بود. در تبیین یافته‌های حاضر می‌توان گفت یک رابطه امن با فردی صورت می‌پذیرد که نسبت به او احساس دلبستگی بشود. این ارتباط امن بیشتر با همسر شکل می‌گیرد و همسر شکل اولیه دلبستگی و منبع عمده امنیت و احساس آرامش است. افرادی که احساس ایمنی می‌کنند، به همسر خود دلبستگی روشن‌تر، منسجم‌تر و پیوسته‌تری داشته و احساس مثبتی نسبت به خود دارند. طرحواره‌ها روی مدل‌های فعال‌سازی درونی نظریه دلبستگی ایجاد شده و بسط می‌یابند؛ بنابراین، نمودهای دلبستگی

جدول ۵ نشان می‌دهد تنهایی و رضایت زناشویی رابطه منفی و معنادار داشت ($\beta = -0.258, P = 0.001$). دلبستگی اجتنابی ($\beta = -0.189, P = 0.001$) و دلبستگی اضطرابی ($\beta = -0.138, P = 0.001$) و رضایت زناشویی رابطه منفی و معنادار داشتند. تنهایی در رابطه بین دلبستگی ایمن ($\beta = 0.149, P = 0.001$)، اضطرابی ($\beta = -0.043, P = 0.048$) و اجتنابی ($\beta = -0.140, P = 0.001$) و رضایت زناشویی نقش میانجیگر دارد.

بحث

هدف پژوهش حاضر بررسی روابط ساختاری بین سبک- های دلبستگی و رضایت زناشویی با میانجیگری تنهایی بود. نتایج پژوهش حاضر نشان داد تنهایی رابطه بین دلبستگی ایمن، اضطرابی و اجتنابی و رضایت زناشویی را

می‌توانند به صورت طرحواره‌های شناختی برای روابط مفهوم‌سازی کردند که در پاسخ به تجارب مراقبان کودک و روابط بین شخصی بعدی شکل می‌گیرند (رفیعی و همکاران، ۲۰۱۱). هدف اصلی یک رابطه عاشقانه بالغ، ادغام دو بعد مراقبت و حمایت و دستیابی به یک رابطه متقارن با شریک عاشقانه خود است. هر یک از شریک‌ها به عنوان یک پایگاه امن و به عنوان یک منبع اصلی دلبستگی برای دیگری شناخته می‌شوند و انتظار می‌رود هر دو شریک در نقش کسی که از شریک دیگر مراقبت می‌کند و از سمت دیگری مراقبت دریافت می‌کند، ظاهر شوند (سانتونا^۱ و همکاران، ۲۰۱۹). بر اساس نظریه دلبستگی در بزرگسالان، همسر نگاره اصلی دلبستگی و مهم‌ترین امنیت و آسودگی است. در روابط آشفته، در دسترس نبودن و ناپاسخگویی همسران به نیازهای یکدیگر منجر به ناسازش یافتگی و آشفتگی می‌شود. بر پایه دلبستگی، زن و شوهرهایی که به علائم دلبستگی نایمن همسر، به گونه‌ای فراخور و حساس پاسخ دهند، مایه گسترش احساس امنیت بیشتر در همسران خود می‌شوند. نقش دلبستگی در شرایط تنش‌زا برای ساماندهی هیجان‌ها و الگوهای میان فردی بسیار سازنده است. بر اساس دسترسی‌پذیری، پاسخگویی و همدم‌طلبی در زندگی زناشویی، شریک زندگی می‌تواند به فردی حامی و محافظت‌کننده تبدیل شود و عضو دیگر یعنی همسر یا شوهر در زندگی احساس آرامش و تسکین‌دهنده کند که این امر می‌تواند نیازهای روانی، عاطفی و جنسی زوجین را در کانون خانواده تقاضا و برآورده سازد. بر این اساس منطقی به نظر می‌رسد که

رفتار دلبستگی در روابط زناشویی نقش تبیین‌کننده‌ای در نگرش به روابط فرا زناشویی دارد (فردوسی، ۲۰۱۹). افراد با سبک دلبستگی نایمن اضطرابی معمولاً در روابط خود ترس از طرد شدن دارند. همچنین غالباً تمایلی به نزدیک شدن به دیگران ندارند و نگران‌اند طرف مقابلشان متقابلاً به احساسات آن‌ها پاسخ ندهد که منجر به سردی و دوری رابطه می‌گردد؛ به عبارت دیگر، ویژگی‌های رفتاری و شخصیتی فرد اضطرابی بر روابط زناشویی تأثیر منفی می‌گذارد. از این نظر که فرد اضطرابی به دلیل احساس اضطراب و طردشدگی دائمی و همچنین چسبندگی و دلبستگی شدید و احساس خطر دائمی بیوفایی از همسر، بیش از حد برای همسر خود از لحاظ روان‌شناختی مشکل ایجاد کرده و تا حدی با کنترل و چسبندگی دائمی به او، آزادی‌ها و خودمختاری طرف مقابل را سلب می‌کند. تحمل این نوع رفتار و ویژگی‌های همسر اضطرابی برای طرف مقابل، مشکل ایجاد کرده و در درازمدت موجب سردی رابطه و نارضایتی زناشویی می‌گردد. قابل‌پیش‌بینی است که چنین ویژگی‌هایی، رضایت زناشویی را تحت تأثیر قرار داده و موجب عدم رضایت زناشویی می‌گردد (بیرامی، ۲۰۱۲). بزرگسالان با سبک‌های دلبستگی اجتنابی، خود را خودکفا می‌بینند. همچنین آن‌ها خود را نادیده می‌گیرند، آسیب‌پذیر هستند و ادعا می‌کنند که نیازی به روابط نزدیک ندارند و احتمالاً از صمیمیت اجتناب می‌کنند. این افراد در روابط عاشقانه خود بلا تکلیف هستند و در نتیجه دارای پایین‌ترین درجه رضایت زناشویی هستند (گیلات^۲ و همکاران، ۲۰۱۶). در همین راستا، نیک منش و همکاران (۲۰۲۳) در پژوهش خود نشان دادند دسترسی‌پذیری و

². Gillath, O.

¹. Santona, A.

References

- Abdi, M., & Asgari, F. (2021). The effectiveness of "Functional Family Therapy" on self-differentiation and marital satisfaction of married students. *Journal of Health Promotion Management*, 10(4), 136-147.
- Aftab, R., Karbalaee Mohammad Meigouni, A., & Taghiloo, S. (2014). The mediating role of emotion regulation strategies in the relationship between borderline personality and conjugal violence. *Journal of Applied Psychology*, 8(32), 7-27.
- Arabalidoosti, A., Nakhaee, N., & Khanjani, N. (2015). Reliability and Validity of the Persian versions of the ENRICH Marital Satisfaction (Brief version) and Kansas Marital Satisfaction Scales. *Health and Development Journal*, 4(2), 158-167. <https://www.magiran.com/paper/1443907>
- Bagheri Kaboodkola, M., Mohammadzadeh, R., & ghavampour Hashemi, S. M. (2024). The effectiveness of schema-based cognitive therapy on cognitive fatigue and the quality of marital relationships of married women in Amol city [Research]. *Shenakht Journal of Psychology and Psychiatry*, 11(2), 34-45. <http://shenakht.muk.ac.ir/article-1-1776-fa.html>
- Bahirayi, H., Delavar, A., & Ahadi, H. (2006). Standardization of UCLA Loneliness Scale (version 3) on students attending universities in Tehran. *Applied psychology*, 1, 6-18.
- Beirami, M. (2012). Predicting marital satisfaction on the basis of

پاسخگویی در زندگی زناشویی، موجب می شود شریک زندگی به فردی حامی و محافظت کننده تبدیل شود و به همسر خود احساس آرامش القا کند که این امر می تواند نیازهای روانی، عاطفی و جنسی زوجین را در کانون خانواده برآورده سازد و رضایت آن ها را افزایش دهد.

نتیجه گیری

نتایج نشان داد تنهایی رابطه بین دلبستگی ایمن، اضطرابی و اجتنابی و رضایت زناشویی را میانجیگری می کند. به متخصصان زوج درمانگر و خانواده درمانگر پیشنهاد می شود، در مشاوره و زوج درمانی جهت افزایش رضایت زناشویی، بر تظاهرات سبک های دلبستگی افراد و احساس تنهایی ناشی از آن نیز توجه کنند. این پژوهش نیز همچون سایر پژوهش ها با محدودیت هایی چون استفاده از ابزار خود گزارش دهی و استفاده از نمونه گیری غیر تصادفی و طولانی بودن پرسشنامه ها روبرو بود؛ لذا در تعمیم نتایج احتیاط باید صورت گیرد.

سپاسگزاری

مقاله حاضر بخشی از نتایج رساله دکتری خانم لیلی تردست، رشته روانشناسی عمومی در دانشگاه آزاد اسلامی واحد ایلام، با راهنمایی آقای دکتر وحید احمدی است که با کد IR.MEDILAM.REC.1399.250 در سامانه ملی اخلاق در پژوهش های زیست پزشکی در تاریخ ۱۳۹۹/۹/۳۰ ثبت شده است. بدین وسیله از همه افرادی که در این پژوهش شرکت کردند، همچنین مسئولین دانشگاه آزاد اسلامی که با همکاری خود امکان این پژوهش را فراهم آوردند تشکر و قدردانی می شود. نویسندگان مقاله حاضر هیچ گونه تضاد منافی را گزارش نکردند.

- Psychology and Educational Sciences, 1(2), 1-24 .
- Gillath, O., Karantzas, G. C., & Fraley, R. C. (2016). Chapter 2 - What Is an Attachment Relationship? In O. Gillath, G. C. Karantzas, & R. C. Fraley (Eds.), *Adult Attachment* (pp. 31-58). Academic Press. <https://doi.org/https://doi.org/10.1016/B978-0-12-420020-3.00002-5>
- Jahan, Y., Chowdhury, A., Rahman, A., Chowdhury, S., Khair, Z., Huq, K. A. T. M., & Rahman, M. (2017). Factors involving extramarital affairs among married adults in Bangladesh. *International Journal of Community Medicine and Public Health*, 4, 1379-1386. <https://doi.org/10.18203/2394-6040.ijcmph20171506>
- Marchand-Reilly, J. F. (2012). Attachment Anxiety, Conflict Behaviors, and Depressive Symptoms in Emerging Adults' Romantic Relationships. *Journal of Adult Development*, 19(3), 170-176 .
- Mikulincer, M., & Shaver, P. R. (2019). Attachment orientations and emotion regulation. *Current Opinion in Psychology*, 25, 6-10 .
- Nikmanesh, E., Roshan Chesli, R., Farahani, H., & Sadeghi, M. A. (2023). The relationship between attachment styles and marital satisfaction: The moderated mediating role of attachment behaviors. *Journal of Modern Psychological Researches*, 17(68), 307-317.
- Overall, N. C. (2019). Attachment insecurity and power regulation in intimate relationships. *Current Opinion in Psychology*, 25, 53-58.
- Pakkhesal, A., Seyfollahi, S., & Mirzaee, K. (2020). The relationship between attachment styles and differentiation components. *Journal of Fundamentals of Mental Health*, 14(53), 66-77.
- Dadoo, P., & Dabiri, S. (2019). Predicting the marital satisfaction based on marital burnout, loneliness and sexual function in married students. *Journal of Psychological Science*, 18(76), 499-507.
- Farhadi, M., Mohagheghi, H., & Nesai Moghadam, B. (2020). The Relationship between Attachment Styles and Student Interpersonal Problems: The Role of Mediating Emotional Intelligence [Research]. *Razi Journal of Medical Sciences*, 27(1), 73-84. <http://rjms.iums.ac.ir/article-1-5660-fa.html>
- Ferdosi, S. (2019). The prediction of attitudes toward infidelity based on attachment behavior in couple relationships, marital quality relationship and attachment styles in married women. *Contemporary Psychology*, 13(2), 149-157 .
- Fowers, B. J., & Olson, D. H. (1993). ENRICH Marital Satisfaction Scale: A brief research and clinical tool. *Journal of Family Psychology*, 7(2), 176-185. <https://doi.org/10.1037/0893-3200.7.2.176>
- Fraley, R. C., & Roisman, G. I. (2019). The development of adult attachment styles: four lessons. *Current Opinion in Psychology*, 25, 26-30 .
- Ghafariyan Moheby, F., & Karbalaei Migoni, A. (2019). The effectiveness of life skills training on marital self-regulation and attachment behavior in marital relationships among women with marital conflicts. *Journal of New Strategies in*

- Contemporary Psychology Journal, 14(1), 12-21.
- Simpson, J. A. (1990). Influence of Attachment Styles on Romantic Relationships. *Journal of Personality and Social Psychology*, 59, 971-980. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.59.5.971>
- Tasca, G. A. (2014). Attachment and group psychotherapy: Introduction to a special section. *Psychotherapy*, 51, 53-56.
- Xiong, L., Zhou, C., Yan, L., Zhao, P., Deng, M., & Hu, Y. (2022). The impact of avoidant attachment on marital satisfaction of Chinese married people: Multiple mediating effect of spousal support and coping tendency. *Acta Psychologica*, 228, 103640. <https://doi.org/https://doi.org/10.1016/j.actpsy.2022.103640>
- Zarei, S., Memari, A., Moshayedi, P., & Shayestehfar, M. (2015). Validity and reliability of the UCLA Loneliness Scale-Version 3 in Farsi. *Educational Gerontology*, 42(1), 49-57.
- Zhang, C., & Liang, Y. (2023). The impact of education level on marital satisfaction: Evidence from China. *Social Sciences & Humanities Open*, 7(1), 100487. <https://doi.org/https://doi.org/10.1016/j.ssaho.2023.100487>
- loneliness, perceived support and marital satisfaction with the use of virtual networks among couples in Tehran. *Women's Strategic Studies*, 22(87), 151-73.
- Rafiee, S., Hatami, A., & Foroghi, A. A. (2011). The relationship between early maladaptive schemas and attachment in women with extramarital sex. *Quarterly Journal of Woman and Society*, 2(5), 21-36. https://jzvj.marvdasht.iau.ir/article_1207_676fd6da5bb9dae0d3a3119ef70f99dd.pdf
- Rees, C. (2007). Childhood attachment. *The British Journal of General Practice*, 57(544), 920-922.
- Russell D. W. (1996). UCLA Loneliness Scale (Version 3): reliability, validity, and factor structure. *Journal of personality assessment*, 66(1), 20-40. https://doi.org/10.1207/s15327752jpa6601_2
- Salimi, A., & Jowkar, B. (2012). The casual relationships of perceived attachment and personality vulnerability with loneliness in adolescence. *Psychological Achievements*, 19(1), 245-64.
- Santona, A., De Cesare, P., Tognasso, G., De Franceschi, M., & Sciandra, A. (2019). The Mediating Role of Romantic Attachment in the Relationship between Attachment to Parents and Aggression. *Frontiers in psychology*, 10, 1824. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2019.01824>
- Seyed Mousavi, M., & Moharami, J. (2019). Alexithymia, loneliness and fear of intimacy: Predictors of attitudes toward infidelity in men.